

Lunds
Botaniska
Förening

LUNDS BOTANISKA FÖRENING 1974

Styrelse

Ordförande: Docent Sven Snogerup
Vice ordförande: Trädgårdsmästare John Kraft
Sekreterare: Fil.kand. Björn Aldén
Vice sekreterare: Fil.lic. Henrik Johansson
Övriga ledamöter: Fil.kand. Tomas Lundborg, Fil.lic. Göran Mattiasson,
Intendent Helmut Merker, Hushållslärare Maja-Lena Nilsson, Direktör
Helge Rickman, Redaktör Bertil Widerberg.

Funktionärer

Arkivarie: Fil.mag. Lennart Engstrand
Kassör: Rådman Gustav Malmer
Redaktör: Docent Gunnar Weimarck
Redaktionssekreterare: Fil.kand. Thomas Karlsson
Distributör: Fil.kand. Mats Gustafsson
Registrator: Redaktionschef Sten-Sture Forsell
Sexmästare: Fil.mag. Britt Snogerup

Ombud

Intendent Bo Peterson, Botaniska Muséet, Carl Skottsbergs gata 22,
413 19 Göteborg
Professor Måns Ryberg, Bergianska Trädgården, 104 05 Stockholm
Fil.mag. Håkan Hytteborn, Växtbiologiska Institutionen, Box 559,
751 22 Uppsala
Professor Hans Luther, Djurgårdsvillan 8, Helsingfors 53, Finland

Sektionen Skånes Flora

Ordförande: Professor Henning Weimarck
Sekreterare: Direktör Karl-Evert Flinck

Sektionen Blekinges Flora

Ordförande: Greve Hans Wachtmeister
Sekreterare: Professor Björn Berglund

Omslagsbilden: Gentiana purpurea tecknad av Örjan Nilsson.

Ophrys - ett släkte med sex. Bryggeriingenjör Hjalmar Wollin, Göteborg, föreläste och visade bilder den 25 januari.

Av det mycket artrika och övervägande mediterrana släktet Ophrys har vi i Sverige som bekant endast en representant, flugblomstret, Ophrys insectifera. Jämtland, som är dess nordligaste utpost i landet, är klimatiskt mycket olika Sydvästfrankrike, där flugblomstret har sitt huvudutbredningsområde. Det visar sig också att Ophrys insectifera har olika pollinatörer i norr och söder. I norra delarna, om pollinatörer överhuvudtaget finns, är det skalbaggen Arthobium minutum som tjänstgör, medan det i Sydsverige och på kontinenten vanligen är stekeln Gorytes minimus som pollinerar. I Sydeuropa ökar antalet möjliga pollinatörer och de viktigaste insektsgrupperna är primitiva skalbaggar och avancerade steklar i stil med grävsteklar, dolksteklar och solitära bin, de sistnämnda med ett stort antal arter. De huvudsakliga anledningarna till att hannar av specifika stekelarter dras till Ophrys-blommorna anses vara de speciella luktämnen, el. feromoner, som blommorna avger, samt blommornas färg och form. Feromoner är de doftämnen som vissa insekters honor utsöndrar för att locka till sig hannar. Blommornas färg och form har som nämnts också betydelse, då de uppenbart stekellika blommorna hos vissa arter måste ha ett selektivt värde. Ophrys-arterna saknar nektar. Pollen är inte rikligt förekommande men äts ibland av skalbaggar och liknande, vilka därmed också kan fungera som pollinatörer. En del Ophrys kan vara autogama, t.ex. O. apifera, och kan klara sig utan pollinatör. De flesta är dock korsbefruktare och beroende av insekter för sitt vidmakthållande. När en insekt slår sig ned på en blomma kan, tack vare en klibbig vätska på den s.k. märkesytan, orkidéns pollinium komma att fastna på insektens huvud. Förutom dessa s.k. huvudpollinatörer finns också steklar som vänder kroppen 180° efter att ha landat. Härvid kan polliniet fastna på steklens bakkropp, därav namnet abdominalpollinatörer. Ofta slår stekelhannar ned på "fel" Ophrys-art och det kan resultera i att pollen överförs från en art till en annan. Kromosomtalet är genomgående $2n = 36$. Inga korsningsbarriärer förutom de etologiska tycks förekomma. Hybrider förekommer således ofta och de synes vara fertila eller semifertila. Introgressionsprodukter uppstår då pollen från primärhybriden överförs till någon av föräldraarterna. Eventuellt kan nya doftämnen bildas på primärhybrider och introgressionsprodukter, vilket ytterligare bidrar till komplexiteten.

Till Sydvästfrankrike, där Ophrys insectifera har sitt centrum, går också ett flertal mer mediterrana Ophrys-arter samt en mängd d:o insekter. Resultatet visas i en mängd hybrider mellan O. insectifera och t.ex. O. sphecodes litigiosa, O. fuciflora och O. apifera. Ett flertal Ophrys-arter uppvisades

med sina speciella pollinatörer i farten. Den rödluddkantade spegeln O. speculum med Campsoscolia, O. tenthredinifera och O. fuciflora båda med huvudpollinatören Eucera (en blomhumla) samt den fina, gula O. lutea med abdominalpollinatören Andraena. Från Mallorca visas ett flertal hybrider O. speculum som ena föräldrarna, t.ex. O. speculum x O. bombyliflora, O. speculum x O. fusca och den fula men sällsynta O. speculum x O. atrata. Sicilien är mycket rikt på Ophrys, och bl.a. fick vi se den endemiska O. lunulata ssp. siciliana samt några hybrider. Ophrys fusca-gruppen är ytterst mångformig och två mycket stiliga underarter är ssp. iricolor och ssp. omegala. En sista art, Ophrys atlantica, avslutade den mycket professionella bildsviten över ett av våra mest komplexa växtsläkten i Europa.

Den 1 mars 1974 skildrade C.-G. Forsberg, Norrvidinge, en blomstervandring i de schweiziska alperna.

I Engadin i sydöstra Schweiz ligger en nationalpark med fullständigt orörd natur. Stigen slingrar sig upp för bergssidan genom cembratall och lärkträd. Rikare partier med ormröt, Polygonum viviparum och orkidéer passerar. Guckusko, Cypripedium calceolus, luktsporre, Gymnadenia odoratissima och korallrot, Corallorhiza trifida, noteras. Längre upp på subalpin och alpin nivå möter oss Dryas-hedar med Edelweiss, Daphne alpina och Pedicularis verticillata. Den vita Pulsatilla alpina sitter här och var, och i rikare alpängar växer Trollius europaeus tillsammans med spirorna Pedicularis oederi och P. foliosa. I rasmark och stenskravel förekommer några vallmoarter tillhörande Papaver alpinum-gruppen.

Färden går vidare mot väster till Lötschental och Kandertal. I de montana delarna och i dalgångar finns rika högörtängar. Adenostyles, Lactuca perennis, Aconitum napellus och Lilium martagon hittar vi bl.a. i dem. Intill Löschental ligger en liten alpsjö. I blöck- och stenmarker växer Doronicum grandiflorum, Ranunculus aconitifolium och de båda alprosorna Rhododendron ferrugineum och R. hirsutum. Vid Öschinen-see, nära Kandertal, på 1200 m.ö.h., får vi också stifta bekantskap med den mycket stiliga, gulblommiga Gentiana lutea samt den vita liljan Paradisialia liliastrum. En tur upp i bergen avslöjar områdets humida karaktär. Sileshåren Drosera intermedia och D. rotundifolia växer tillsammans med tätört av arterna Pinguicula alpina och P. leptoceras på fuktiga mossbäddar. Från trädgårdar här hemma känner vi igen Aster alpinum medan båda arterna av Nigritella (nigra, rubra), som också visades, förhoppningsvis inte förekommer därstädes (i trädgårdar alltså). Aletsch-glaciären, Europas längsta, med det intilliggande 4200 m höga Aletschhorn besöktes. Åter Dryas-hed med bl.a. nätvide, Salix reticulata. Uppåt 3000 m sitter Androsace helvetica, medan isranunkeln låter sig pinas ända uppe på 4200 m. Soldanelorna S. alpina och S. pusilla framkallade små förtjusta utrop bland de närvarande.

Matterhorn, ett inte helt obekant berg, intages från Zermatt. - Ett rent otroligt rikt område. En serie fina bilder på taxonomiskt svåra men vackra gentianor i stil med Gentianella tenella, Gentiana verna, G. orbicularis, G. bavarica, G. nivalis, G. brachyphylla, G. punctata m.fl. följde.

Det vore mer än underligt om inte en kall öl å något trevligt gästhaus utmed serpentinvägarna satt bra efter en tur i sådana berg.

Björn Aldén

Lena Skärby och Sune Einarsson redovisade fredagen den 26 april 1974 intryck från en botanisk expedition till Nepal.

Den botaniska expeditionen till Nepal, maj-oktober 1973, omfattade förutom de båda föredragshållarna Björn Wetterhall. Trion skulle ursprungligen medhjälpa i ett antropologiskt fältarbete över exiltibetaner i Nepal. De botaniska trakterna sammanföll emellertid inte med uppehållsorten för exiltibetanerna varför vägarna för trion och den göteborgske antropologen åtskildes redan i Kathmandu.

Floran i Nepal är mycket dåligt känd. Till hjälp vid bestämningarna finns bara en växtförteckning och en fotoflora från British Museum. British Museum utlovade dessutom hjälp vid artbestämningen av insamlat material.

Nepal är ett bergland av knappt Götalands plus Svealands storlek. Från låglandet i söder (100 möh) via en mellandel med förberg (2-300 möh) och ett "midland" (100 möh) till Himalayas toppar är det ungefär 15 mil. Åtta av Himalayas tio högsta bergstoppar tillhör Nepal. Klimatet i låglandet är tropiskt men i mellanområdet av medelhavskaraktär. Vegetationszoneringen på förbergen är tropisk regnskog, subalpin regnskog samt rhododendronsnår (2-3000 möh). I midland dominerar subalpin regnskog, zoneringsen på Himalaya är subalpin regnskog, subalpin barrskog + lövskog, rhododendronsnår, alpina ängar och ständig snö.

Nepals 13 milj invånare styrs av en maharadja. Fram till 1950 levde de i nästan total isolering, styrda sedan 100 år av en ärftlig premiärministermakt. Detta bröts 1950-51 av kungen. Huvudstaden Kathmandu har 400000 invånare.

Sedan uppehållstillstånd förvärvats efter en månad i huvudstaden kunde expeditionen starta mot Pokhara (700 möh) i ett för övrigt nästan helt väglöst land. Här mötte 2 sherpas och 19 bärare som skulle transportera utrustningen till Sagatara, den by där expeditionen skulle stationeras under tre månader. Vandringen till Sagatara tog tre veckor. Byn ligger 2700 möh och är en handelsplats till vilken tre stigar leder. Från Tibet transporteras salt med hjälp av jakar. Saltet bytes mot korn som kom ditburet på

get- och fårryggar.

Befolkningen i bergen, av tibet-burmansk härstamning med buddistisk religion, lever strängt isolerad, och många byar har eget språk och egen kläddräkt. Huvudnäringen är jordbruk. På terrasser, ofta inte större än 50x100 m, upplöjda med träårder draget av oxar, skördar man en tunn korngröda. Plantorna rycks upp för hand, bäres hem, axen handplockas, torkas och slagtröskas innan kärnorna handstötes till mjöl och bakas till glödkakor, shapati. Förutom korn odlas hirs, potatis, amarant, tomat och pumpa. Risodling saknas.

Expeditionens huvudsakliga botaniska verksamhetsfält utgjordes av ett pass intill Sagatara. Hit upp gjorde man 5 vandringar. Efter 5-6 dagar i fält och tält återvände man till byn för att sköta växtsamlingarna och anteckningarna. Under morgnar och förmiddagar kunde insamlandet ske innan eftermiddagarnas och nätternas regn hindrade verksamheten.

Vegetationen i passet utgjordes av alpina ängar ovan trädgräns av Betula utilis (3700 möh) och snår av Rhododendron campanulata. Av ängarnas flora kan nämnas: Anemone obtusiloba, Potentilla agarophylla, P. microphylla, P. fruticosa, Caltha palustris, Polygonum macrophylla, Primula sikkimensis, P. macrophylla, P. involucrata, P. redi, Sedum chamaejasma, (vars rötter används för framställning av daphnepapper) Pedicularis oederi, P. siphonanta, P. elevatogaliata, P. sculeana, P. klotzi, Cyanthus lobatus (tre andra Cyanthusarter troligen obeskrivna), Scutellaria prostrata, Termopsis barbata (roten användes mot dysenteri), Parnassia kumaonica, Spiranthes sinensis, Habenaria 2 spp, Coeloglossum viride, Gymnadenia sp. (conopsea-lik), Epi-pactis sp., Cypripedium himalajensis, Lilium nepalense, Iris decora, Mecconopsis horridula, Aconitum amplexicaule, Drosera peltata, Swertia speciosa och Silene helleborifolia. Släktena på dessa himalajanska alpina ängar är som synes ofta desamma som i vår fjällflora.

Ett annat pass som besöktes nådde 5300 möh. Hit upp nådde ingen vegetation. Högst vandrade en Primula nivalis (5000 möh) samt en obestämd Draba-art (5200 möh).

Torrdalen Tibricot belägen några dagsvandringar bort hade en märklig vegetation av Agave, Ephedra, Olea, Cedrus (de östligaste i världen) samt Cupressus.

Efter 3 mån. i Sagatara fortsatte man till Jumla där expeditionen stannade 1 mån. Medan man inväntade Royal Nepal Airlines för hemfärd till Kathmandu upplevdes en dag hur helt plötsligt alla officiella inrättningar stängdes. De fina skolbarnen upplyste om att den schweiziske kungen dött. Så småningom klargjordes det att Jumlas enda transistorapparat hade uppfattat att Föreningens Høge Beskyddare, Kung Gustav Adolf dagen innan hade gått ur tiden.

Expeditionen avslutades med en semestertur till Mount Everest. Utmed vägen till detta exklusiva utflyktsmål mötte man amerikanska dollarturister och japanskt lyxhotell. Snömannens skalle förevisades i en by av dess äldste, som dock ej själv sett honom, bara en död anfader hade gjort det. Enligt moderna tolkningar utgöres relikten av ett skinn pressat på en konformad stubbe. Full snöstorm utbröt varför trion fick vända på 5100 möh innan man nått utflyktsmålet Mount Everests bergskam. Föredraget avslutades med några mycket sköna bilder av denna ouppnåeliga bjässe bland Himalajas jättar.

Föredraget saluterades med en lång och synnerligen välförtjänt applåd.

Kombinerad nybörjar- och föreningsexkursion till Svaneholm den 23 maj 1974.

Samtliga grupper, omfattande 100-talet deltagare, vandrade runt Svaneholmssjön. Dessutom besöktes Hästhagen eller Brodda. Bland de arter som demonstrerades kan nämnas: Alliaria officinalis, Cicuta virosa, Geum rivale, G. urbanum (jämte hybrid), Sanicula europaea, Stellaria neglecta, Veronica montana, Viola reichenbachiana och V. riviniana (jämte hybrid).

Henrik Johansson

O R O B A N C H E R E T I C U L A T A , T I S T E L S N Y L T R O T ,
F U N N E N I S K Å N E

Den 4 augusti 1974 fann jag Orobanche reticulata i blom på en lokal i mellersta Skåne. Sammanlagt kunde jag notera c:a 200 exemplar, fördelade på fem platser utmed en sträcka av c:a 500 meter.

Arten är tidigare påträffad i Sverige endast på två lokaler i Västergötland. Den är ganska lik Orobanche major, klintsnyltrot, men skiljer sig från denna bl.a. genom följande:

1. En längre och smalare stam. Längder på omkring 80-95 cm noterades på lokalen i fråga, även om flertalet kanske låg omkring 50-70 cm.
2. Blomaxet är ej så tätblommigt.
3. Färgen är ljus gulbrun med violetta anstrykningar. Bl.a. är stammen mörkare, blommorna har mörka glandler och tydligt violett nervatur.
4. Pistillens märke är mörkt violett till purpurrott.
5. Ståndorten är helt olika. Den helt klorofyllfria växten lever som rotparasit på såväl Cirsium heterophyllum, brudborste, som på C. oleraceum, kåltistel. Den senare dominerar i vegetationen på denna lokal, men på en av de fem platserna växte även brudborste, och det var i åtminstone ett fall uppenbart att snyltrotten levde på denna.
6. Examinationsmässigt kan man dessutom konstatera att ståndarsträngarna är kala och fodret kluvet till två små flikar på ömse sidor om

Tistelsnyltrot, Orobanche reticulata, på den skånska lokalen 1974. I bakgrunden värdväxten (kåltistel, Cirsium oleraceum). Foto Bara bilder, P. E. Gustavsson.

kronpipen. Dessa flikar kan på vissa blommor i sin tur vara nästan till hälften tvåkluvna i en större dorsalflik och en mindre ventralflik. På andra blommor saknas den mindre fliken. Foderflikarna täcks vid basen av blommans stödblåd, som liksom fodret är brunt till mörkbrunt till färgen.

Ett individ blommar i c:a en veckas tid. Därefter övergår färgen i kanelbrunt och så småningom i mörkbrunt. En månad efter blomningen är det endast frökapslarna, som är gulaktiga. De innehåller mängder av mycket små frön vilka påstås kunna ligga i jorden i många år. De gror först när de kommer i kontakt med en lämplig rot. Dessutom håller jag det själv för troligt att klimatiska förhållanden, t.ex. en varm sommar, spelar en roll för frögroningen.

Gemensamt för de fem växtplatserna är en fuktig, mullrik jordmån i varmt läge och med högrörtvegetation. Den senare varierade dock något. Tre av platserna var belägna i skogsbryn, med al- och videgrenar nästan hängande ned över tistelsnyltrotten. I de soligaste lägena här kom tistelsnyltrotten i blom troligen redan i slutet av juli, medan det dröjde till senare hälften av augusti på en mera skuggad plats.

Vegetationen på de soligare platserna var relativt likformig, med arter som Aegopodium podagraria, kirskål, Dactylis glomerata, hundäxing, Filipendula ulmaria, älgört, Galium aparine, snärjmåra, Geranium sylvaticum, skogsnäva och Urtica dioeca, brännässla, förutom den relativt dominerande Cirsium oleraceum, kåltistel. På den mera skuggade lokalen fanns bl.a. Campanula latifolia, hässleklocka, Dactylis glomerata, hundäxing, Festuca gigantea, långsvingel, Geum urbanum, nejlikrot, och Petasites albus, vitskråp.

Den ena av platserna kan betraktas som huvudlokal, med c:a 160 snyltrot-individ. På en kvadratmeter kunde man räkna in inte mindre än 16 exemplar. Tyvärr består denna lokal av en snabbt igenväxande mindre slätteräng, nästan helt omgiven av al- och videokärr. Arter som Brachypodium pinnatum, spärrlost, Centaurea jacea, rödklint, Cirsium heterophyllum, brudborste, C. palustre, kärrtistel, Chrysanthemum leucanthemum, prästkrage, Deschampsia caespitosa, tuvtåtel, Galium verum, gulmåra, Hypericum maculatum, fyrkantig johannesört, Satureja vulgaris, bergmynta, och Tussilago farfara, hästhov, trängs här tillbaka av täta bestånd av Rubus idaeus, hallon, och Cirsium oleraceum, kåltistel. År 1964 förekom Inula salicina, krissla, i ett stort bestånd som ej står att finna idag. Buskar av Crataegus, hagtorn, Fraxinus, ask, och Salix, vide, skjuter i höjden. Här måste åtgärder vidtagas för att säkerställa lokalernas öppna till halvöppna karaktär!

Bengt Nihlgård
 Avd. f. ekol. bot.
 Ö. Vallgatan 14
 223 61 Lund

SKALL INULA CONYZA DC VINNA FOTFÄSTE I
DEN SKÅNSKA FLORAN?

I Weimarcks Skånes Flora, Lund 1963, anges som lokal för Inula conyza: pilvall invid Trolleberg i Flackarp, upptäckt 1859, sista gången samlad på 1870-talet.

Vid ett besök på Sibbarp söder om Limhamn hösten 1965 såg jag på en nyuppkastad jordvall två exemplar av en växt, som jag kunde bestämma till Inula conyza. Omgivningen verkade mycket främmande för arten: spridda exemplar av Atriplex, Chenopodium och Papaver plus ett och annat gräs. Förekomsten verkade mycket tillfällig, men jag beslöt mig för att följa artens öden i fortsättningen, och då nu nio år gått sedan det första fyndet och arten fortfarande håller sig kvar, finns det anledning att anmäla förekomsten.

Arten växte som redan nämnts på toppen av en nyuppkastad jordvall. Nästa år var denna jordvall täckt av ett nytt lager, men växten hade då flyttat sig något längre ned mot strandslutningen. Sedan har det egendomliga skett, att arten hela tiden rört sig inåt land. 1970 utgjorde beståndet två bladrossetter och en avbruten stängel. 1971 fanns det två blommande exemplar och en bladrossett. Detta antal höll sig sedan någorlunda konstant och i augusti i fjol bestod sålunda beståndet av två blommande exemplar samt en bladrossett. Då jag den 15 april 1973 besökte lokalen, kunde jag fastställa antalet till tre bladrossetter, vilka sannolikt samtliga kommer att blomma i år. Jag bör här inflika, att jag år 1967 överlämnade ett blommande exemplar till Lunds Botaniska Förening för inplantering i Botaniska Trädgården, då jag med säkerhet kunde förutse, att exemplaret stod inför en omedelbar risk att höljas av nya jordmassor.

Det är givetvis svår att förutse, hur Inulans vidare öden på denna lokal skall gestalta sig. Den har som framgått av det redan skrivna aldrig varit talrik med ändå envist hållit sig kvar. Den nuvarande lokalen ligger något mera skyddad än de ställen, varå arten först uppträdde, men å andra sidan är den utsatt för hårdhänt räfsning på höstsidan, vilket kan äventyra existensen.

Hur arten kommit till Sibbarp kan jag inte uttala mig om. Där finns emellertid inga trädgårdar i närheten, varifrån växten möjligen skulle ha kunnat sprida sig. Min åsikt är, att frön på ett eller annat sätt har hitförts från danska förekomster på Själland.

Helge Rickman

Månplan 1

216 18 Malmö

NYTT FYND AV HYBRIDEN DIANTHUS BARBATUS L.
X D. SUPERBUS L. I SKÅNE

Söndagen den tredje augusti 1974 besökte jag tillsammans med Evert Helmbring Klagshamnssudden söder om Malmö. Här finns en liten population av praktnejlika, Dianthus superbis, som växer i ett så exklusivt sällskap som klintsnyltrot, Orobancha major, krissla, Inula salicina, och borstsenap, Sisymbrium loeselii. I skuggan under några höga och överhängande buskar hittade vi ett ansenligt bestånd av vad vi först trodde vara borstnejlika, Dianthus barbatus, men som vid en noggrannare granskning visade sig till övervägande delen vara hybriden mellan borst- och praktnejlika. Runtomkring ett mindre bestånd av vita borstnejlikor växte nämligen hybridplantor vars blommor skiftade i färg från nära vitt till ljus purpur. På några plantor fanns även olikfärgade blommor i samma blomställning. Hybriden är så gott som till alla delar intermediär.

Eftersom praktnejlikan växer c:a tio meter från beståndet är det sannolikt att borstnejlikan är moder i samtliga hybrider. Pressat material kommer att inlämnas till Botaniska Museet i Lund.

Praktnejlika finns belagd i Botaniska Museet i Lund från Klagshamn av Gunnar Norrman den 12.8.1935, och av Helge Rickman från den 10.8.1969.

Hybriden D. barbatus x D. superbis har endast angivits en gång tidigare från Skåne, nämligen i Förteckning öfver Skandinavien växter utgiven av Lunds Botaniska Förening 1917. Detta fynd tycks aldrig ha publicerats, medan det i Botaniska Museets herbarium i Lund finns ett ark från Öja mosse vid Ystad, daterat september 1909 av Harry Christoffersson. Sannolikt är det detta fynd som åsyftas i förteckningen 1917.

Av övriga skandinaviska fynd som är publicerade vill jag nämna följande som är hämtade ur Erik Julins meddelande i Svensk Botanisk Tidskrift 1959:

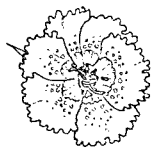
Från en dansk lokal, Ölstycke (NNO Roskilde, Själland), leg. Georg Pählman 1907, finns rikligt med belägg som spritts till de flesta botaniska museer i Norden.

Astrid Lidfeldt skriver om Storöns i Nederkalix flora i Norrbottens Natur 1953, där hon på tal om praktnejlikan säger: "En planta av denna växt har planterats i ett trädgårdsland i närheten. I samma land fanns också Dianthus barbatus (borstnejlika). De båda arterna tycks - av blommornas utseende att döma - ha korsat sig med varandra".

T. Lagerberg har hittat hybriden i sin egen trädgård i Mörby 1953.

N. Hylander. I botaniska trädgården i Uppsala har hybriden uppkommit ur frö som insamlats i Linnéträdgården 1953 (Hylander in litt. 2.9.1959).

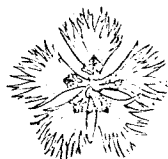
E. Julin, från Salmis i Nedertorneå 1951.

A

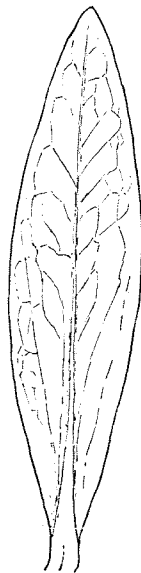
B

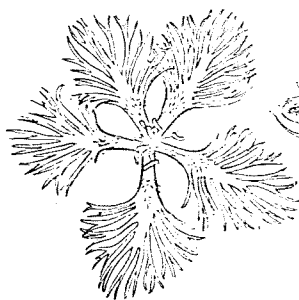
D

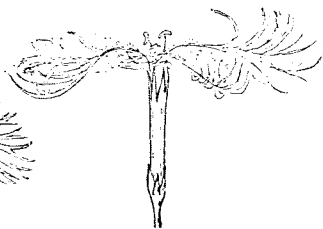
E

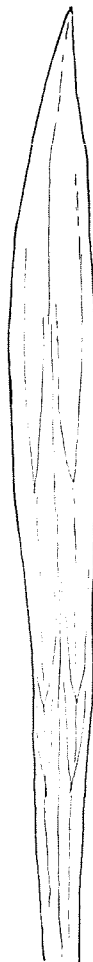
C

G

H

F

I

Blomma sedd uppfifrån och från sidan samt rosettblad av Dianthus barbatus (A-C), spontan D. barbatus x superbis (D-F) och D. superbis (G-I). Med författarens tillstånd ur Svensk Botanisk Tidskrift 53, 1959. Ca 2/3.

Jag brukar årligen besöka klagshamnsområdet för att njuta dess säregna och artrika flora, som för den oinvidde kan te sig en smula förbryllande. Hela udden är nämligen en utfyllning av kalk- och flintsten från den kalkstens- och cementindustri som varit verksam här under tiden 1880-1939. Det mesta av utfyllningen har koloniserats med arter från närliggande områden, men eftersom en hamm anlades längst ut på utfyllnaden och en järnväg leddes ända dit ut, så har troligen många arter, som brukar följa järnvägarna, invandrat den vägen. Ute kring hamnen har dessutom barlast tippats; det har sports att man till och med haft jord från Holland som barlast, som lämpats i land. Detta förklarar naturligtvis den rika förekomsten av adventiver som har hittats härute. Vissa delar av området ute vid fiskebåtshamnen har utvecklats till en alvar- eller kalkgrusstäpp där växttäckets är dåligt slutet och där flertalet örter är miniatyrer av sina normala motsvarigheter.

Växtplatsen för Dianthus-arterna är emellertid belägen på den gamla odlingsmarken som ligger innanför de övertäckta strandängarna. Förekomsten av några gamla fruktträd och prydnadsbuskar och även borstnejlika tyder dessutom på att här legat ett bostadshus eller en koloniträdgård. På ekonomiska kartan över Malmöhus län, Stockholm 1917, finns dessutom ett hustecken strax invid, vilket är ett ytterligare belägg för att så har varit fallet.

Litteratur

- Förteckning öfver Skandinavien växter. 1. Kärleväxter. Utgifven av Lunds Botaniska Förening. Andra uppl. 1917. - Lund.
- JULIN, E. 1959. Spontant uppträdande av hybriden *Dianthus barbatus* x *superbus* i Sverige. - Svensk Botanisk Tidskrift 53(4).
- LIDPELDT, A. 1953. Växtgeografiska undersökningar av några kalkområden i Nederkalix skärgård sommaren 1952. - Norrbottens Natur 1953(2). - Boden.
- NORDSTEDT, O. 1920. Prima loca plantarum suecicarum. Första litteraturuppgift om de i Sverige funna, vilda eller förvildade kärleväxterna. - Bilaga till Botaniska Notiser 1920.
- NORLIND, V. 1909. *Dianthus deltoides* L. x *superbus* L. - Botaniska Notiser 1909.
- SYLVÉN, N. 1933. Lunds Botaniska Förenings förteckning över Skandinavien kärleväxter. Värdefulla dokument för den skandinaviska floristikens historia. Ibid. 1933(1-3).
- WEIMARCK, H. 1963. Skånes flora. - Lund. (obs. E. Julins rapport om hybriden i Sv. bot. tidskr. har felaktigt angivits i floran som 1960 istället för 1959).

John Kraft
W. Weibull AB
261 20 Landskrona

PURPURGENTIANA (GENTIANA PURPUREA L.) -
EN NY SVENSK VÄXT

Karin Hansson i Fjällnäs anade knappast vilket intressant fynd hon gjort, då hon i samband med hjortronplockningen för ett par år sedan råkade finna en för henne okänd växt. Liksom sin make Bertil är hon ganska väl förtrogen med sin hembygds flora, men den nu funna växten kunde de inte sätta namn på. Men de envisades och med lite hjälp blev det såsmåningom möjligt att åtminstone preliminärt namnge växten - purpurgentiana (Gentiana purpurea L.) var det Karin funnit. Vid en vistelse i Fjällnäs i början av sommaren 1974 fick jag höra talas om fyndet. Naturligtvis var jag en smula skeptisk, men efter att ha sett ett pressat blad begrep jag att ryktet talat sant. Jag avtalade med Karin om en gemensam tur till fyndplatsen och väl där hade jag bara att bekräfta såväl fyndet som bestämmingens riktighet - och gratulera till en ny svensk växt. (En fyndberättelse gavs i D.N. 1974.07.09, och en fylligare av B. Widerberg i S.D.S. 1974.08.25.)

Vid mitt första besök blommade inte purpurgentianan. Jag fick emellertid tillfälle att återkomma i början av augusti och då var några exemplar i blom. Jag hade då också möjlighet att samla material och göra lite studier på fyndplatsen, vars areal utökats avsevärt under mellantiden genom Karin Hanssons flitiga besök och upptäckarnit. Resultaten av Karins och mitt inventeringsarbete kan ha visat intresse och jag skall kortfattat redogöra för dem.

Eftersom G. purpurea är ny för Sverige ges först en kort beskrivning. Det är en perenn ört med en gulvit, lång (upp till 1 m), delvis krypande och sparsamt grenig jordstam, som kan bli tumstjock och har en mycket bitter smak. Bladen sitter dels i rosettlika samlingar i jordstamsändarna dels korsvis motsatta på stjälken, de har en anmärkningsvärt blek grönska; rosettbladen blir ca 1,5 dm långa, de är tydligt skaftade och har en brett lansettlik skiva med vanligen 5 något nedsänkta, bågformiga nerver och en utdragen ofta nedböjd spets; stjälekbladen är kortare, smalt äggrunda och oskaftade. Stjälken, som kan bli drygt 1/2 m hög, är ogrenad och styvt upprätt. Blommorna är utan skaft och sitter vanligen flera tillsammans i stjälktoppen, ibland finns ytterligare ett par vid närmast lägre blad (se omslagsbilden). Podret är hinnartat och djupt kluvet på ena sidan. Kronan, som är klocklik och halvsluten, kan bli 3,5 cm lång och har oftast 5 rundade, fria flikar. Den är djupt purpurröd men bleknar mot basen, inuti är den gulaktig och mörkfläckig. Kromosomtalet, $2n = 40$, har räknats i rotspetsmitoser på ett av de till Uppsala hemförda Fjällnäsindividen. Det överensstämmer med norska och mellaneuropeiska uppgifter.

Fyndplatsen är belägen några få km från Fjällnäs i västra Härjedalen, en dryg halvmil från norska gränsen. En närmare precisering ges ej. Här växer purpurgentianan inom ett ca 800 m långt och 300 m brett område. Det ligger omkr 900 m över havet, strax nedom björkskogens övre gräns, och sluttar sakta mot väster. Terrängen är ganska oländig och platsen ligger ett gott stycke från de allmänna vandringslederna, vilket kan förklara att en så iögonfallande växt förblivit oupptäckt. En bidragande orsak kan också vara områdets triviala och fattiga flora, som knappast stimulerar en botanist till längre utflykter.

Växtplatsen ligger nära ett större myrkomplex och utgörs av långsmala myrglipar skilda av vanligen öst-västliga, ganska låga, blockrika morän-åsar. Genom området löper en liten bäck nära vilken gentianan har ett par av sina förekomster. Den växer även på åsarna men kanske helst i deras kanter mot myrmarken, där den också utvecklas bäst. På åsarna ses den ofta invid eller mellan större stenar, vid källdrag och i svackor, där snön blir liggande länge. Arten tycks föredra ganska fuktiga markförhållanden men undviker undantagslöst den blöta myren. Tydligt vill den ha en viss mineraljordskontakt. Individerna på de torrare platserna var små och alla sterila.

Fjällbjörkskogen är gles och lågvuxen. I myrkanterna finns breda snår av främst gråviden, som successivt tunnas ut uppför åsslänterna. Åsarnas undervegetation kan beskrivas som en gräsrik rished av artfattig typ. Myrarna är fattigkärr, medan det utefter bäcken och vid källan kan uppträda en och annan växt med lite större krav såsom: svarthö, Bartsia alpina, brudsporre, Gymnadenia conopsea, Kung Karls spira, Pedicularis sceptrum-carolinum, tätört, Pinguicula vulgaris, fjällruta, Thalictrum alpinum, hirsstarr, Carex panicea och svartstarr, C. atrata. Purpurgentianan uppges i Sör-Trøndelag (Norge) för att vara en acidofil växt (surhetsgynnad -- pH i medeltal 4.6). Det finns inget från den svenska förekomsten, som talar mot detta. Följearterna (kärlväxter) till G. purpurea i ett par myrkantsbestånd antecknades: dvärgbjörk, Betula nana, glasbjörk, B. pubescens, ripvide, Salix glauca, grönvide, S. phylicifolia, en, Juniperus communis; ripbär, Arctostaphylos alpina, ljung, Calluna vulgaris, kråkbär, Empetrum nigrum, blåbär, Vaccinium myrtillus, odon, V. uliginosum; vårbrodd, Anthoxanthum odoratum, hundstarr, Carex nigra, flaskstarr, C. rostrata, slidstarr, C. vaginata, tuvtåtel, Deschampsia caespitosa, kruståtel, D. flexuosa, ängsull, Eriophorum angustifolium, tuvull, E. vaginatum, trådtåg, Juncus filiformis, klynnetåg, J. trifidus, fryle, Luzula sp., blåtåtel, Molinia caerulea, stagg, Nardus stricta, tuvsäv, Scirpus caespitosus; kabbeleka, Caltha palustris, mjölkört, Epi-lobium angustifolium, skogsfräken, Equisetum silvaticum, midsommarblomster, Geranium silvaticum, fjällfibbla, Hieracium alpinum, skogskovall,

Melampyrum silvaticum, lappspira, Pedicularis lapponica, blodrot, Potentilla erecta, smörblomma, Ranunculus acris, ängsskallra, Rhinanthus minor coll., hjortron, Rubus chamaemorus, ängssyra, Rumex acetosa och gullris Solidago virgaurea. Utav dessa återkommer flertalet i de listor för följevaxter, som upprättats på några av lokalerna i Sör-Tröndelag.

Inom området växer purpurgentiana i 5 skilda grupper. Grupperna omfattar ett växlande antal individ. Den största hade nästan 1000 medan den minsta, något isolerade gruppen, endast bestod av 3. Totalt omfattade Fjällnäspopulationen i år ca 1400 individ. Med individ avses här oegentligt bladrossetter. Många av dessa hänger nämligen samman genom den vida omkringkrypande och förgrenade jordstammen - ibland ser man flera rosetter i en tydlig rad. Grupperna bör därför närmast betraktas som kloner. Genom att grupperna inte är särskilt långt åtskilda och kanske tidigare hängt samman, kan man förmoda att hela populationen består av en enda eller några få kloner. Liksom det uppges från norska högt belägna lokaler var de flesta individen sterila. Mindre än 20 blommande exemplar räknades. Blomningen, som inträffar ganska sent, började i år omkring den 5 augusti. Detta förhållande leder säkert ofta till att blommorna fryser vid tidiga nattfroster (natten efter mitt besök var det 5 minusgrader), vilket starkt begränsar fröproduktionen under ogynnsamma år. Några fröplantor kunde inte, trots sökande, hittas i området. Purpurgentianan förökar sig av dessa anledningar troligen i huvudsak vegetativt på utpostförekomster av den typ, som Fjällnäslokalen representerar. Den vegetativa spridningen inom lokalen förefaller dock effektiv. Exemplaren, som ofta var mycket stora och rikbladiga, stod på flera ställen tätt och utgjorde ett dominerande inslag i vegetationen. Bortsett från den sparsamma blomningen gav växten ett mycket livskraftigt intryck.

G. purpurea är en europeisk art. Dess utbredning är tvådelad med en vid disjunktion. Förekomsterna finns dels i Apenninerna och Alpena (nordligast i Allgäuer-alperna) och dels i Norge. I Norge har eller rättare hade den en ganska stor utbredningsareal i landets södra och framförallt sydvästra del. Inom vissa områden är den fortfarande ganska allmän och riklig. På många platser, främst i områdets utkanter, är den dock sedan länge utrotad. Försvinnandet, som började redan under medeltiden, förorsakades huvudsakligen genom uppgrävning av den i folkmedicinen värdefulla roten (Radix Gentianae). Något isolerad ligger en lokalgrupp i Sör-Tröndelag, där arten förekommer i Singsås, Budal och Soknedal SÖ om Trondheim. Klimatologiskt har purpurgentianan en ganska bred amplitud i Norge med förekomster såväl inom de oceaniska som kontinentala delarna. Den växer på gräsmark och i öppna skogar, gärna något fuktigt, och vanligen mellan barrskogs- och björkskogsgränsen. Den senare gränsen överträds dock flerstädes. De

flesta växtgeografer är eniga om att purpurgentianan invandrat till Norge från Alperna, troligen ganska tidigt efter istiden och sedan spritt sig - till de nordligaste platserna kanske under en varmare period. Den svenska förekomsten ansluter sig närmast till de norska i Sör-Tröndelag även om avståndet är omkr 8 mil. Ehuru Fjällnäsförekomsten således är ganska isolerad måste man tänka sig en spridning från Norge, troligen genom det östvästligt förlöpande lågfjällsområde, som sammanbinder lokalerna. Utbredningen kan tidigare ha varit mera sammanhängande men splittrats genom att arten försvunnit från mellanområdena, och Fjällnäspopulationen skulle således kunna betraktas som en relik. Att artens vidare utbredning i Härjedalen hindrats beror måhända på den nord-sydliga 'kalkfjällsbarriär', som börjar strax öster om Fjällnäs. När gentianan kom till Sverige är vanskligt att spekulera i, men man bör väl kunna sätta det i samband med artens expansion i Norge. Fröna är vingade men ganska stora och mycket tunnskalliga med en förmodligen kort livsduglighet, vilket begränsar möjligheten för vindspridning i senare tid. Mot detta talar också avståndet och artens för närvarande svaga sexuella reproduktionsförmåga. Att arten kommit till Sverige på ett 'icke naturligt sätt', d v s genom människan och hennes kultur, är uteslutet. I den skandinaviska kärlväxtfloran är det svårt att finna någon direkt parallell till purpurgentianans utbredning. Vissa likheter kan man dock finna hos t ex: fleraxig sävstarr, Kobresia simpliciuscula, bruntåg, Juncus castaneus, vitsippsranunkel, Ranunculus platanifolius, och gullspira, Pedicularis oederi, trots att de i regel fortsätter något längre norrut och sträcker sig djupare in i Sverige. De är dock alla mera kalkgynnade.

Från Fjällnäs har 4 exemplar av G. purpurea tagits och planterats i Botaniska Trädgården för jämförande odlingsstudier tillsammans med norskt och alpint material. Arten kommer inom kort att fridlysas i Jämtlands län.

Litteratur

- HEGI, G. 1925. Illustrierte Flora von Mittel-Europa. Bd. V:3. - München.
- HOLMBOE, J. 1905. Studier över norske planters historie. I. *Gentiana purpurea*. - Nytt. Mag. f. Naturvidenskap.
- HULTÉN, E. 1950 och 1971. Atlas över växternas utbredning i Norden. - 1sta och 2dra uppl. - Stockholm.
- LÖVE, A. & LÖVE, D. 1961. Chromosome numbers of central and northwest European species. - Opera Botanica, Vol. 5.
- NORDHAGEN, R. 1973. Über ein spontanes Vorkommen von *Rheum rhaponticum* L. in Aurland im inneren Sognfjord-Gebiet, Norwegen, sowie über das Vorkommen der Art in Bulgarien. - Skr. utg. av Det Norske Vidensk.-Akad. i Oslo. I. Mat.-Naturv. Klasse. Ny serie. No. 31.

OUREN, T. 1950. *Gentiana purpurea* L. i Tröndelag. - Det Kgl. Norske Vidensk.-Akad. Museets Årsber. for 1949. - Trondheim.

PRINTZ, H. 1923. Den botaniske samling. - Det Kgl. Norske Vidensk. Sels. Årsber. for 1922. - Trondheim.

Örjan Nilsson
Botaniska Trädgården
Villavägen 8
752 36 Uppsala

C I R S I U M B U L B O S U M (T U B E R O S U M) Å T E R F U N N E N
I S K Å N E

Av de *Cirsium*-arter, som funnits i Skåne, har åtminstone två, nämligen *Cirsium rivulare* (bäcktistel) och *Cirsium bulbosum*, ansetts utgångna sedan många år. Den förstnämnda arten fanns förr vid Eriksdal i Röddinge, där dess växtplats på 1930-talet ödelades genom mänsklig verksamhet. *Cirsium bulbosum* blev funnen första gången år 1892 på en fuktäng i Härslöv av Anton Romanus. Den observerades några år framåt men försvann troligen kring sekelskiftet. Enligt Hartman, Skandinaviens flora, 1832 skall den "fordom av Leche vara funnen vid Krageholm eller Simontorp".

En dag i början av september förra året besökte jag en lokal i Ålabodarna i avsikt att söka efter *Orobanche major*, som uppgivits växa där. Jag fann den också mycket riktigt i ett tiotal exemplar. Samtidigt fann jag en tistelart, som verkade helt obekant. Jag hade icke tillfälle att närmare undersöka den, och då jag en vecka senare besökte växtplatsen, var vegetationen avhuggen, varför vidare efterforskningar måste inställas. I slutet av augusti innevarande år for jag åter till växtlokalen, där jag återfann tisteln i sex exemplar, varav fem stod i full blom. Jag tog ett exemplar för undersökning, ehuru jag med hänsyn till det ringa antalet icke ville gräva upp den med rötterna, som vid ett försiktigt friläggande dock visade sig vara spolformiga.

Vid en närmare undersökning med dels Weimarcks flora och dels en engelsk och en tysk flora som hjälp fann jag till min stora förvåning - och givetvis också glädje - att det var den sedan mer än åttio år från Skåne ej rapporterade *Cirsium bulbosum*, som jag haft turen hitta. Då den fanns inom samma område inom vilket den påträffades år 1892, är det ju sannolikt att den funnits kvar hela tiden sedan dess, ehuru den icke blivit observerad. Detta kan möjligen bero på att den växer bland rikartad och ganska hög vegetation med bl.a. mängder av *Centaurea scabiosa*, varför mitt fynd av växten var ren tur.

För säkerhets skull visade jag mitt fynd för min vän professor Weimarck, som bekräftade att det verkligen rörde sig om Cirsium bulbosum.

Då växten förekommer på en tämligen svåråtkomlig plats och är mycket svår att upptäcka, kan man kanske hoppas, att den kan räddas åt framtiden. Det är ju icke heller helt uteslutet, att den kan finnas på närbelägna lokaler. Under alla förhållanden bör den givetvis beredas skydd genom fridlysning både av arten och växtplatsen.

Litteratur

- KOCH, Wilh. D. J. 1856. Taschenbuch der deutschen und schweizer Flora. 4. Aufl. - Leipzig.
- MARTIN, W. K. 1965. The Concise British Flora in Colour. - London.
- NILSSON, A. 1962. Något om naturtyper och flora i kustbandet norr om Landskrona. - Skånes Natur 49:151-158.
- ROMANUS, A. 1897. Om *Cirsium bulbosum*, en för Skandinaviska Floran ny art. - Bot. Notiser för 1897:218.
- SYLVÉN, N. 1935. Skånefloras största sällsyntheter. - Skånes Natur 22: 164-170.
- WEIMARCK, H. 1963. Skånes flora. - Lund.

Cecil Rausing
Näckrosgatan 2
253 71 Helsingborg

V Ä X T E R O C H T R A D I T I O N

"*Draba caule nudo*, longitudine palmi, vilken i Småland kallas rågblomma, emedan, så snart hon kommer i blomma, skall åkermannen så ut sin vårråg."

Så tecknade den unge Linnaeus ned den första etnobotaniska notisen under sin lappländska resa av år 1732. Den kom att följas av tusentals anteckningar av liknande slag, insprängda i den skarpsynte resenärens färdrapporter. Under sina resor i landet kom Linné att bli vår förste vetenskapligt arbetande etnograf. Han hade i uppdrag att iaktta och skildra folkets seder inom bland annat lantbruk och skogsskötsel. Alla dessa uppgifter skulle ställas i ekonomiens tjänst av hans uppdragsgivare; man levde då som nu i en tid när nyttsynpunkterna tillmättes stor vikt.

Den gången fanns en stark folktradition, och etnobotanikens uppgift var väl snarare att bringa den samlade erfarenheten till de styrandes kännedom än att rädda de sista spillrorna av ett kulturarv undan glömskan.

Men nästan alla svenskar av i dag har förlorat kontakten med den gamla folktraditionen. Växternas "svenska" namn känner man genom florer (eller också känner man dem inte alls), och man är inte som förr beroende av att använda sig av de vilda växterna i sin hushållning. Många av dem skall bara "bekämpas". Begreppet "natur och odling i rikt förbund", som Carl Fries skriver i en av sina Sverigeböcker, Den svenska södern, finns nästan inte kvar i välfärdssamhällets verklighet. Jag skulle tro, att de övriga nordiska ländernas folktradition befinner sig i ungefär samma stadium av utslocknande som den svenska.

Ove Arbo Høeg, professor i botanik i Oslo fram till 1968, har i nästan femtio år samlat etnobotaniska uppgifter i Norge. Han har ställt samman dem i en mäktig volym med titeln "Planter og tradisjon" (Universitetsforlaget, Oslo-Bergen-Tromsø 1974; VIII + 751 s., 160:-Nkr). Den huvudsakliga källan till uppgifterna har varit personliga samtal och brevväxling med över 800 medarbetare över hela landet. Høeg har på detta sätt räddat förstahandsinformation om en kulturell tradition medan denna ännu var levande. Mycket litet i hans bok härstammar från redan registrerat eller publicerat material.

I en inledande allmän del redovisar Høeg folkliga benämningar på diverse botaniska begrepp rörande livsformer, vegetationstyper, morfologi, kulturväxter, ogräs och vildväxande gagnväxter. Det är fascinerande att läsa om vetande och övertro med anknytning till sådd och skörd, om användningen av rottågor till lieband eller vid korgflätning och tunnbinderi, om beredning och användning av vidjor, om bygge av stängsel, om växtfärgning, om växter som leksaker för barn och om växter i folkmedicinen. Ett särskilt fylligt avsnitt ägnas åt äldre former för fodertäkt, och växter som tillskrevs övernaturliga egenskaper behandlas också. Tekniska detaljer illustreras med teckningar och fotografier.

På den allmänna delen följer en framställning av varje växtart eller -grupp för sig. I kortare avsnitt behandlas de lägre växtgrupperna, medan kärlväxterna ägnas över 500 sidor.

Den systematiska delen är med nödvändighet ofta ganska tungläst; en rikedom av direkticitet är fogade samman av endast en kort kommentar. Det är väl heller inte avsikten att den icke specialsakkunnige läsaren skall sträckläsa texten; man har stor behållning av att slå upp växter man är särskilt intresserad av och till och med av att bläddra på måfå. Överallt finns fantasieggande uppgifter att hämta.

Kärt barn har många namn, sägs det, och det gäller i hög grad Taraxacum officinale, som i Sverige har en mångfald andra namn än det officiella maskros och i Norge kan heta åtskilligt förutom løvetann. På åtta sidor skildras maskrosen och dess erövring av kulturlandskapet under det senast förflutna seklet. Maskrosens popularitet som leksak, i synnerhet förknippad med barnransor, är alltså tydligen av ganska sent datum.

Andra växter har folktraditioner som säkerligen sträcker sig mycket långt tillbaka. Ett gott exempel är enen, Juniperus communis. Det finns belegg för att man använt enen för olika praktiska ändamål sedan vikingatiden. Vid husbygge, åkerbruk, boskapsskötsel, tillverkning av hushållsredskap, rengöring, färgning, tillagning av mat, dryck och läkemedel, i alla sammanhang utnyttjades enen. Namnskicket är särdeles olikartat i olika delar av Norge. Andra växter, som är välkända sedan mycket lång tid, är kvanne, Angelica archangelica, och baggsöta, Gentiana purpurea, för att nu bara ta ett par spridda exempel.

I ett särskilt kapitel vid bokens slut tar Høeg upp några sammanfattande aspekter på växtnamn. Särskilt intressanta är de tjugo ordgeografiska kartor, som belyser hur folkliga växtnamn kan ha en distinkt utbredning i olika delar av Norge.

Gränsmarkerna mellan naturvetenskap och humaniora erbjuder ett angeläget och knappast överexploaterat verksamhetsområde. Ove Arbo Høegs monumentala bok om växterna i norsk tradition ger ett väsentligt bidrag till kännedomen om nordisk odlingshistoria. Vi möter en kultur i harmoni med naturen i stället för i strid mot eller i likgiltighet inför den.

Gunnar Weimarck
 Inst. f. syst. botanik
 Ö. Vallgatan 18-20
 223 61 Lund

S I X T E N B L O M N Y H E D E R S L E D A M O T I L B F

Lunds Botaniska Förening ger ut tidskriftsserien Botaniska Notiser och monografiserien Opera Botanica. Denna vår verksamhet är synnerligen väsentlig för vårt ansikte utåt. Genom att föreningen tillhandahåller publiceringsorgan med internationell spridning ger den ett mycket värdefullt stöd för botanisk forskning.

Det är självklart, att publiceringsverksamheten är i hög grad beroende av goda relationer till ett gott tryckeri. En sådan förmån har föreningen haft ända sedan 1922, nämligen hos Carl Bloms Boktryckeri AB i Lund. Firmans grundare, Carl Blom, tryckte våra tidskrifter i drygt 50 år, och hans hedersledamotskap i föreningen var utomordentligt välförtjänt.

Det är oss en stor glädje att kunna konstatera, att boktryckare Sixten Blom, som 1972 intog faderns plats, tillsammans med sina syskon och sin skickliga stab har förmått föra arvet vidare. Hans intresse för botanik gör att han ofta infinner sig på föreningens sammanträden, där hans närvaro är uppskattad.

Sixten Blom hälsas välkommen som hedersledamot såväl i egen person som i egenskap av representant för sin familj och sin firma.

Sven Snogerup
Gunnar Weimarck

BOTANISKA NOTISER

utkommer kvartalsvis. För medlemmar i Lunds Botaniska Förening är prenumerationen inkluderad i medlemsavgiften, som under 1974 är 75 kr (för studerande utan akademisk examen 37,50). - Följande äldre årgångar är tillgängliga: 1896, 1922-1933, 1935-1942, 1948-1975. Pris för medlemmar 40 kr per årgång.

GENERALREGISTER TILL BOTANISKA NOTISER

1839-1938. Pris för medlemmar i Lunds Botaniska Förening 10 kr.

BOTANISKA NOTISERS SUPPLEMENT *komplett*

är en föregångare till Opera Botanica. De tre utkomna volymerna (1947-1954) finns alltså tillgängliga till ett pris av 10 kr per volym för medlemmar i Lunds Botaniska Förening. - Föreningen sänder gärna uppgift om innehåll.

OPERA BOTANICA *komplett*

Innehåller större arbeten. Under åren 1953 - 1974 har 37 volymer utkommit, varje med ett individuellt pris. Medlemmar i Lunds Botaniska Förening är berättigade till förmånspris. Föreningen sänder gärna uppgifter om innehåll och priser.

MEDLEMSAVGIFTER 1974

Årsavgift för medlemskap med Botaniska Notiser ..... 75 kr
Årsavgift för medlemskap med Svensk Botanisk Tidskrift ..... 50 kr
Årsavgift för medlemskap med båda tidskrifterna ..... 120 kr
Årsavgift för medlemskap utan tidskrift ..... 15 kr
Avgift för ständigt medlemskap med Botaniska Notiser ..... 900 kr
Samtliga nordiska medlemmar erhåller föreningens medlemsblad.

Avgifter för 1975 ännu ej fastställda.

